

divjega petelina, ki se uspešno razmnožuje. Pogin petelinov je razmeroma velik zaradi številnih žičnih ograj in plenjenja vranov ter lisic. Nevladne organizacije so kupile večjo površino in tam ustanovile park.

Madžari so predstavili svoj pristop pri gospodarjenju z gozdom. Ohranjajo drevesa z dupli, odmrli drevesa ter varujejo gnezda večjih vrst. Imajo 34 IBA-jev (pomembna območja za ptice). Od teh sta dva gozdnata. V okviru projekta PHARE so zastavili tudi cilje okoljevarstvene in gozdarske politike. Za posamezna območja izdelajo poseben naravovarstveni načrt, ki prevladuje nad vsemi tremi načrti v prostoru (prostorski, gozdarski, lovski).

V Turčiji uporabljajo za zaščito gozdov predvsem botanične in ornitološke podatke.

Tomasz Weselowski iz Poljske je predstavil delo ornitologov in naravovarstvenikov s temo ohranitve in zaščite večjega dela Bialowieškega gozda.

Drugi dan smo po predavanjih odšli za dve uri v bližnje borealne gozdove, kjer smo si ogledali ostanke gozdnega požara, ki je bil pred dvema letoma. V borovem gozdu z visoko talno vlago smo si ogledali gnezdo črne štokrlje. V tem zimskem času je bilo zelo malo snega, ravno tako tudi ptic, saj smo videli in slišali le dve vrsti, ki živita tudi v naših gozdovih.

Zadnji dan je bil rezerviran za delovno diskusijo. Na kartah smo označili svoje ocene raznih ogroženosti v gozdovih, ohranjenost gozdov idr. po posameznih državah. Vodje diskusij so predstavili vsa orodja za varstvo gozdov glede na različne ravni (globalna, evropska, nacionalna, lokalna). Razpravljalci smo se strinjali, da je potrebno ločeno obravnavati posamezne pasove v Evropi, in sicer vsaj borealni, zmerni in mediteranski pas. Po mnogih diskusijah se je ustalila

misel, da je potrebno v gozdovih pristopiti k varstvu habitatov ptic na treh ravneh, in sicer na:

- ravni sestoj (dupla, odmrlo drevje, stari sestoji, raznomernost ipd.),
- krajinski ravni (razporeditev in velikost posameznih ekosistemov ter delež gozda in njegova homogenost),
- vrstni ravni (varstvo večjih in občutljivejših vrst ter njihovih habitatov).

Glede na te tri ravni se bo izdelalo kriterije za posamezne tipe gozdov, ki jih bo lahko ocenjeval vsak gozdar ali ornitolog in s katerim bomo dobili realnejšo sliko gozdov po Evropi v smislu varstva ptic in njihovih habitatov. Izdelali smo osnutke kriterijev, ki jih bodo še podrobneje obdelali predstavniki BirdLife. BirdLife se strinja z WWF in pozivom IUCN za 10-odstotno popolno zaščito gozdov zaradi ohranitve biodiverzitete. Na ostalih površinah naj bi sonaravno gospodarili z gozdovi.

Slovenska predstavnika sva na delavnici s posterjem predstavila organiziranost gozdarstva v Sloveniji in stanje v gozdovih ter razdelila predstavitveno brošuro o slovenskih gozdovih in gozdarstvu, nekaterim predavateljem pa tudi zakon o gozdovih in program razvoja gozdov.

Na delavnici se je stalno poudarjalo varstvo habitatov izven že zavarovanih območij, saj so udeleženci predpostavljali, da je v zavarovanih območjih za ptice že poskrbljeno, oziroma je za ta območja več pravnih orodij. Ptice ne poznajo meja zavarovanih območij, zato je pomembno, da smo glede njihovih potreb in zahtev stalno pozorni pri gospodarjenju z gozdom in ostalim prostorom.

World Renewable Energy Congress VI, 3.-7. julij 2000, Brighton, Velika Britanija

Nike POGAČNIK*, Ralph E. H. SIMS**

Grožnja podnebnih sprememb s katastrofalnimi posledicami za življenje na Zemlji spodbuja rabo obnovljivih virov energije. Obnovljivi viri pridobivajo pomen tudi zaradi enakomerne porazdelitve ter s tem širše možnosti rabe, saj se razvite države vse bolj zavedajo svoje odvisnosti od manj razvitih, a s fosilnimi gorivi bogatih držav.

* mag. N. P., univ. dipl. inž. gozd., GIS, Večna pot 2, 1000 Ljubljana, SLO

** prof. dr. R. E. H. S., Massey University, P. B. 11 222, Palmerston North, Nova Zelandija

Glavni problemi na področju energetike, s katerimi se bomo morali spopasti v prihodnosti, so:

1. večje zahteve po energiji tudi v nerazvitih državah (trenutno nima dostopa do elektrike dve milijardi ljudi v nerazvitih državah),
2. emisije toplogrednih plinov,
3. neučinkovita raba energije (60 % energije izkoriščamo neučinkovito),
4. omejitve zaloga fosilnih goriv (po najslabših napovedih naj bi zaloge zadoščale le še za 50 let).

Trenutno porabi 25 % svetovne populacije 80 % vse proizvedene energije. Več kot 60 % potrebne primarne energije proizvedemo iz fosilnih goriv, skoraj 20 % je hidroenergije, delež ostalih obnovljivih virov pa je le nekaj odstotkov. V prihodnosti naj bi se delež obnovljivih virov v primarni energiji povečal na 20 %. Za tako povečanje pa so potrebni ukrepi in politika pospeševanja rabe obnovljivih virov energije na vseh ravneh (lokalne skupnosti, regije, države, svet).

Nadomeščanje fosilnih goriv z drugimi viri je nujno zaradi prekomernega onesnaževanja ozračja in omejenosti zaloga. Največje zaloge trdih fosilnih goriv imajo nerazvite države. Kaj se bo zgodilo z ozračjem, če bodo začeli izkoriščati te vire, ki so bili do sedaj zaradi tehnoloških ovir nedostopni?

Razvoj in uresničitev ideje trajnostnega energetskega razvoja posameznih držav in sveta kot celote je največji izziv prihodnjega desetletja.

Postavlja se vprašanje, kaj morajo razvite države storiti za spodbujanje rabe obnovljivih virov energije v svoji državi ter koliko in kako so pri tem dolžne pomagati nerazvitim državam in državam v razvoju.

Šestega svetovnega kongresa o obnovljivih virih v Brightonu v Veliki Britaniji se je udeležilo več kot 800 predstavnikov iz 94 držav. Program je bil sestavljen iz plenarnih predavanj in iz osmih delovnih skupin (politika obnovljivih virov, veter, fotovoltaične celice, solarna in termalna energija, biomasa, energetska učinkovita arhitektura, hidroenergija).

Sama sem spremljala predvsem predavanja o rabi biomase. V petih dneh je bilo v tej skupini predstavljanih 26 prispevkov iz 22 držav. V okviru rabe biomase je bilo največ govora o kmetijskih ostankih, odpadkih iz industrije, uporabi odpadnih voda, rabi odploga z živalskih farm in o plantažah hitro rastočih hibridov trav. Zelo malo pozornosti je bilo namenjeno lesni biomasi. Gozdovi niso več primaren vir lesa, uporabnega v energetske namene. Les iz gozdov je namenjen predvsem lesnopredelovalni industriji, za energetske namene pa snujejo plantaže hitro rastočih vrst. Prispevki o rabi lesne biomase so se pojavljali le pri predstavitvi posameznih primerov uvajanja biomasnih projektov v lokalne skupnosti (Velika Britanija,

Nemčija, Nova Zelandija). Poudarjen je bil pomen samooskrbe kmetij z energijo. V prihodnosti naj bi pomemben vir energije na kmetijah predstavljale plantaže hitro rastočih drevesnih vrst in nekaterih hibridov trav.

Možnost rabe ostankov in odpadkov z živalskih farm (kokošje farme, prašičreja itd.) naj bi na eni strani povečevala samooskrbo z energijo, na drugi strani pa naj bi zmanjševala negativne vplive te dejavnosti na okolje (deponije gnojevke, polivanje gnojevke na kmetijske površine).

“Slab ugled” biomase oziroma pomanjkanje informacij ter nepoznavanje prednosti rabe so največja ovira pri njenem pospeševanju, zato je težavno tudi upravičevanje visokih začetnih investicij. Kot glavno pomanjkljivost takih investicij navajajo tveganje v dobavi surovine (trajnost in stalnost dobave biomase). Brez pomoči države in ustrezne obdavčitve fosilnih goriv je uresničevanje načrtov povečanja rabe lesne biomase vprašljivo. To je bila najpomembnejša ugotovitev predstavnikov razvitih in nerazvitih držav, ter držav v razvoju.

Po mojem mnenju so se udeleženci kongresa vse preveč ukvarjali s problematiko nerazvitih in premalo z vprašanjem, kaj morajo razvite države storiti, da bi popravile, kar so z razvojem industrije in visokim standardom življenja povzročile.

Na koncu kongresa je ostalo vprašanje: Kaj lahko naredimo za lepšo in boljše prihodnost vseh ljudi na svetu? Proizvodnje ne moremo zmanjšati, prometa ne moremo omejiti ali ustaviti, kmetijske proizvodnje ne moremo omejiti, saj mora zadovoljevati vse večje potrebe po hrani ... Kakovosti življenja ne moremo zmanjšati, obratno, povečati jo je treba vsem tistim, ki trenutno ne uživajo vseh dobrin. Obnovljivi viri energije so ena od rešitev, saj so prisotni skoraj povsod, so bolj ali manj enakomerno porazdeljeni po celem svetu, in kar je najpomembneje, ne obremenjujejo okolja tako kot fosilna goriva. Podpora obnovljivim virom je le eden izmed potrebnih korakov h kakovostnejši prihodnosti. Z učinkovitejšo rabo energije in z racionalnejšim obnašanjem (zmanjševanje potrošnje) lahko k izboljšanju razmer največ prispevamo sami.